

Cliwon an-nou Rivyè Dèpè / Bayif ON DRIV KILTIRÈL & AWTISTIK

On dokiman a zèlèv Siigonn Kréyòl Raoul Georges Nicolo
Anba gidonnaj a Marika NELHOMME, pwofèsèz kréyòl.

Anvil, lè « Kréyasyon awtistik » ka jwenn
« patrimwàn » ki doubout alantou an-nou.

Prézanté a driv an-nou

Anvil, lè « Kréyasyon awtistik »
ka jwenn « patrimwàn »
ki doubout alantou an-nou.

En ville, quand Art et Patrimoine s'assemblent autour de nous.

Nou, zélèv **2nd Kréyòl RGN**, ay viv on driv kiltirèl
é awtistik owa lisé an-nou avè **2nd Kréyòl Réache**.

Nou pa ay drivé pou drivé !

Pli souvan ki rawman, moun konnèt Rivyè-Dépè pou jan rivyè é
lanmè ka chayé kawtyè-la lè movétan ka ba. Driv-lasa sé té pou
**vwè jan penti si masonn (patrimwàn awtistik), kréyasyon
awtistik an lari, ka sanblé avè moniman (patrimwàn a Listwa).**
Kidonk, anwout, nou vwè plizyè penti ki ka **rakonté listwa a
kawtyé-la.**

Koté pedagojik, sa ka rantré adan kad a pwogram a 2nd :

- “Le village, le quartier, la ville”
- “La création et le rapport aux arts”

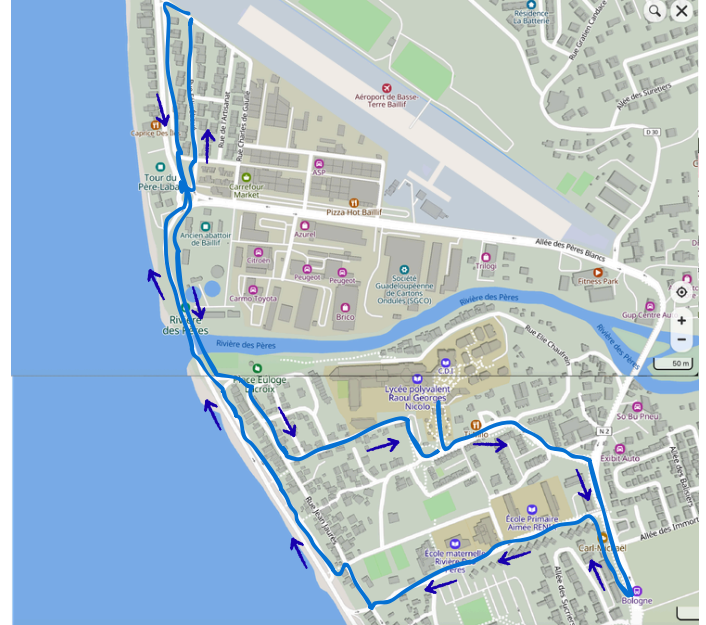

Annou !! Pa pè suiv nou !

Maché, gadé, konprann...

Nou pati dèpi lisé-la koté 2èd-lapremidi pou nou a-y douvan Lizin “Bologne” jwenn zèlèv “Réache”. Aprés, nou pasé owa istad-la pou nou ay bòdlanmè-la é jwenn bòdrivyè-la. Nou fè **plizyè èstasyon** pou nou té rivé jous Laéwodronm Bayif é wouvin bò lisé-la.

© KréyòlRGN, plan a maché an-nou

Pannan **2è édimi**, nou lonji **3,5 kilomèt** pou, chimen-la té long, solèy-la té cho men nou vwè bèl biten, nou byen ri é nou rivé about a-y.

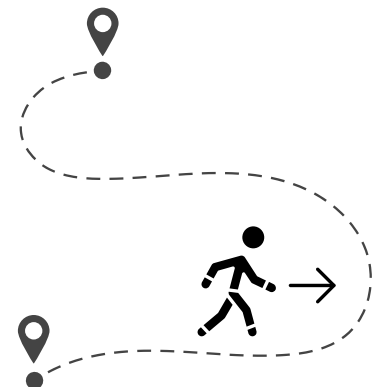
© KréyòlRGN, nou sanblé bòdlanmè avè zèlèv Réache

© KréyòlRGN, nou ka éséyé vwè kijan nou pé mawon pwofésèz an-nou

*Bon a pa tousa.
mé vin maché osi !*

ÈSTASYON 1: Douvan Lizin "Bologne"

Kat-lidantité :

Tit : "Distillerie Bologne"

Koté : Wonpwen ant Kalbasyé,
 Pentad é Rivyè-Dépè Bastè.

Awtis : 4KG (4 kouleurs grafik)

Dat : 27 maws 2011

© KréyòlRCN, on mòso a penti a 4KG

On ti jétézyé ...

Penti-lasa sé **plis ki 100 mètr longè** si près **2 mètr wotè** depawfwa.

I ka mètr douvan moun ki ka kiltivé kann adan lizin-la. Pousa, i ka montré tout biten moun a lizin-la ka **sèvi pou fè wonm : chan-kann, plizyè zouti...**

I tin **plen koulè** mé koulè ki ka dominé sé **jonn**, koulè a solèy, koulè a kann.

Awtis a 4KG sèvi avè tout masonn-la pou **baylavwa si patrimwàn a lizin-la**.

Kréyasyon a-yo byen doubout toujou, menmsi désèwten kan ka disparèt akòz a solèy é lapli.

An lidé an-nou ...

... penti-la ka prezanté jan yo ka fè wonm depi yo ay koupé kann-la joutan i rantré an boutèy. **Mé sa k'ay pli lwen.**

Kréyasyon-lasa ka sèvi pou **fè moun sonjé listwa a lizin-lasa ki sizé la depi 1887**, kivilédi apré Lèstravay, é **vi a kawtyé-la ki té ka touné alantou a-y.**

© Damien Seigner, Rumpoter

Santiman a "Lucas M.", "Ivanna" é "Élisa" :

Lè nou gadé penti-lasa, nou rété **choké** parapòt a grandè a-y.

Anmenmditan nou té an **adorasyon**. Lè ou ka pasé an vwati ou pa ka vwè sa gran konsa. Sé on penti nou byen enmé é si nou té pé ba kréyasyon-lasa on tit, sé té ké **"LÉRITAJ LIKID"** pas wonm sé on léritaj a péyi-la ki ka fè yo konnèt Gwadeloup toupatou oliwon latè.

ÈSTASYON 2 : Bòdlanmè Rivyè Dèpè

Kat-lidantité :

Tit : “it’s All about love” (nou pa sèten)

Koté : Lèsplanad a kawtyé-la, owa lèskalyé-la

Awtis : ?

Dat : 2018

© KréyòlRGN, foto bòdlanmè.

On ti jétézyé ...

Tini dé penti. Yonn ka reprézanté on moun, on awtis pétèt oben on moun ki ka lité kont gaz davwa maké-la ka sanm gaz yo lagé. Lòt-la ka mèt pòté mèsaj a lanmou é mès a lèspri “**Jah love**”. Anba a-y sa maké “**it’s All about love**”, kivilédi “**Tout biten sé lanmou**”

Si asi prèmyé-la sé wouj-la ki ka dominé, asi dézyèm-la sé blan, on blé ki près disparèt é wouj. Yo agòch é adwat a on lèskalyé é pa tini menm tay-la.

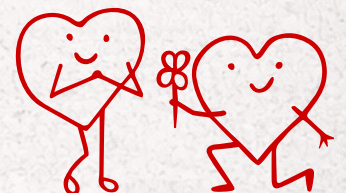
Sé penti-lasa ka fasadé avè lanmè-la. Ni on dévyasyon ka pasé koté-lasa donk toutmoun pé vwè-y san fòsé.

An lidé an-nou ...

Awtis-la vlé mèt douvan jan ni biten ki ka toufé-w, ki ka ba-w gaz mé anfinaldikont “**it’s All about love**”, kivilédi “**tout biten sé lanmoun**”. I la pou fè-nou kalkilé.

Pawòl a “Édrique” :

“An dakò avè tit-la é an enmé penti-lasa. Anmentan, moun pé pa pa dakò avè tit-la pas lanmou sa pòtalan.”

ÈSTASYON 3: Bòdrivyè Rivyè-Dèpè

Kat-lidantité :

Tit : “Maracana”.

Koté : Bòdrivyè ant kyòs-la é pon-la pou ay Bayif

Awtis : 4 KG

Dat : ?

On ti jétézyé !

Penti-lasa ka rèprézanté **Maracana (on stad Brézil)**.

Koulè ki ka dominé sé **vè é jòn** kivilédi **koulè a Brézil**.

Longè a-y sé oliwon **25 mètr kon téren-la** ki douvan-y la.

I pwòp, bèl, pa ni pon vyé mak anlé-y, é tini dèt penti alantou a-y
osi kontèl on penti ka nonmé tout **Kawtyé Bastè**.

An lidé an-nou ...

... awtis a 4KG té vlé **montré kijan kawtyé-la té yé avan**, sa moun té ka fè,
jan yo té ka sanblé pou jwé boul oben pasé on ti moman tan.

Kidonk penti-la ka **rakonté on listwa**.

Sé awtis-la chwazi sé koulè-lasa pas yo vif mé anmenmditan “**jonm sé limyé, lajwa**” é “**vè sé lèspwa, laliwonnaj**”. Sa ka lyanné byen avè koté-lasa.

Nou savé moun Rivyè-Dèpè, oliwon rivyè é bòdlanmè ka **viv adan on lèspri a solidarité**. Anplisdisa akwèdi sé sant sosyal (CCAS) a vil Bastè ki péyé penti-la.

© KréyòIRGN, Foto a zélèv
ka gadé penti anba pon-la

© KréyòIRGN, Kyòs-la é
larèstan a téren-la.

© KréyòIRGN, on
mòso a penti a 4KG

Pawòl a “Cleillya” é “Lucas C.”:

“ Pannan nou té ka gadé penti-la nou wousanti lajwa a sé
moun avan la, lèwvwè yo té ka vin jouvé boul é gadé fanmi
é zanmi jwé. ”

agouba ÈSTASYON 3 : Bòdrivyè Rivyè-Dèpè

© KréyòlRGN, Penti a 4KG anba pon-la é zèlèv Réache et RGN ka gadé-y

Kat-lidantité :

Tit : “**Nos Kartyè**”

Koté : **Bòdrivyè** anba pon-la ki ka menné Bayif

Awtis : **4 KG**

Dat : ?

On ti jétézyé ...

... fon a penti-la ka **fè lanati é parèt (kann oben varèch)** si 5 o 6 mètr oliwon. Koulè ki ka dominé sé jonn é wouj, anmitan ni oranj sa ki fè nou ka vwè on **bèl migan a koulè**. I maké “**Nos Kartyè**” on mélanj a fransé é kréyòl, pou bay on istil pétèt oben pas pa té ni asé plas si masonn-la.

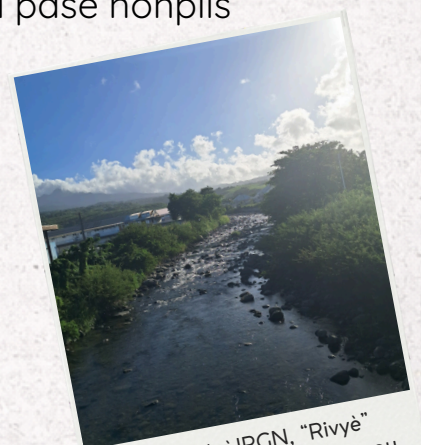
Ni moun osi ki ka parèt. Yo piti é penn an nwè. Adan menm koulè-la tini non a asosiyasyon osi kontèl : **4KG, Voukoun, papiyon...** Ou pé pa pasé nonplis san vwè non “**CCAS**” maké. I an blé anmitan “a” a “Kartyè”.

An lidé an-nou ...

... penti-lasa vlé di tini onlo souvènans an vil Bastè.
Sé on senbòl a lyannaj a tout kalité moun.

Pawòl a “Davina” :

“An pa té sav té ni on penti anba pon-la. An trouvé sa kriyan menm. I tin bèl koulè, an byen enmé migan a sé koulè-lasa.”

© KréyòlRGN, “Rivyè”
patrimwàn natirèl an-nou

ÈSTASYON 4 : Mawché Bayif

Kat-lidantité :

Tit : Nou pa sav !

Koté : Anfas a Latou Labat

Awtis : Timoun Komin Bayif avè
Josélita & Ruddy ROQUELAURE.

Dat : 2021

© KréyòlRGN, Penti-la ka bay gou manjé bon biten.

On ti jétézyé ...

Kréyasyon-la ka montré **lanati** avè gwo fèy vè, flè plen koulè (kon flè zwazo paradi), kako, fougou é vag-lanmè blé.

Dayè sé koulè vè é blé ki ka dominé. **Koulè a pyébwa é ta syèl é lanmè.**

Penti-la pa pa gyè long kon larèstan mé sé fèy-la é vag-lanmè la ka pran près tout plas-la. Sa ki pli piti sé ti zwazo-la é dézyèm ti déyay an plant-la. **On nonm anmitan ka sanm on kiltivatè.**

An lidé an-nou ...

Sé awtis-la ka montré **richès natirèl a péyi-la** : plant, flè, lanmè, kako. I ka montré bèlté é lidantité péyi-la

Ankwèdi i ka sèvi pou **ba mawché-la on lanbéli** é pou **fè moun sonjé rèspekté latè**. Anmenditan pétèt i ka **konté listwa a Bayif**, on komin ant lanmè Karayib é Lasoufryè, on komin ki ka viv avè onlo agrikiltè.

Pawòl a "Élisa" :

“Lè an ka gadé penti-la, an ka santi-mwen kalmé, santiman lajwa é fyèté ka monté osi.

Moun pé enmé-y pas i plen koulè é i ka mèt douvan lanati. Sa ki ka ban-mwen’y plis sé gwo fèy vè-la é flè koulè-la, davwa yo ka sédui zyé é touché kyè. Si an té douwè ba kréyasyon-lasa on tit, sé té ké

« AWMONI TWOPIKAL » oben « BÈL NATI AN-NOU ».”

ÈSTASYON 5: Bò Laéwodronm

Kat-lidantité :

Tit : “**Sa ki la pou-w dlo pa ka chayé-y**”

Koté : Si masonn a laéwodronm, Bayif

Awtis é dat : **apré novanm 2020**

© Google Earth, on gadé dépi syèl si aéwodwonm-la.

On ti jétézyé ...

“**Sa ki la pou-w dlo pa ka chayé-y**”, sé tipawòl-lasa penti-la ka mèt douvan. I ka pran près lanmwyaté a tout masonn a laéwodronm-la.

Anfon a penti-la, **awtis-la ka montré bèlté a lanati** avè papiyon, rivyè, rakoun, flè, zorèy-bwa (“champignons”) ki ka sanm kaz... Toutfwa, moun ka jété zòdi douvan-y é ka malpwòpté péyi-la. Sa domaj parapòt a valè a penti-la.

© Google Earth, siparézon a penti-la an novanm 2020 é janvyé 2026

An lidé an-nou ...

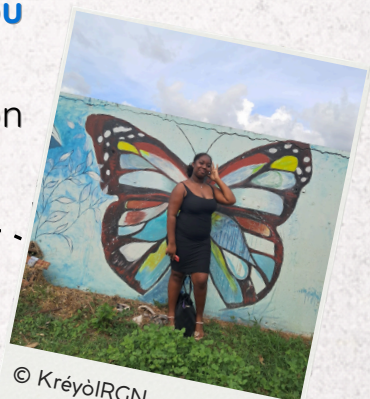
Novanm 2020, penti-lasa té ni ondòt figi. Jòdila i ka sanm sa nou vwè. Tipawòl-la “**Sa ki la pou-w dlo pa ka chayé-y**” vlé di si on biten pou-w sé pou-w i yé, pran pasyans !

Alòs nou pé di **sé awtis-la pa penn-li yenki pou fè bèbèl mé pou nou chonjé lanati é pran fòs andidan-y.**

Anmenmditan rivyè-la é lanmè-la toupré a-y, pétèt osi sa ni on lyannaj.

Pawòl a “Édrique” G “Lucas M.” :

An ka wousanti on bèlté é lè an ka gadé penti-la an ka santi-mwen pli piti ki piti douvan-y. Tini koté oti ou pé mété-w pou fè foto é santi-w annaks avè lanati. Penti-la ni onlo koulè, i bèl pasé bèl.

© KréyòlRGN, nou té ni tan fè on ti pòz

ÈSTASYON 6 : Lisé Raoul G. Nicolo

Kat-lidantité :

Tit : ?

Koté : Si masonn a lisé-la apré sé parkin-la, koté sal a ispò-la.

Awtis é Dat : Nou pa konnèt mé pé sipozé sé 4KG davwa ni dèt penti menmjan si dèt masonn a lisé-la avè non a-yo.

On ti jétézyé si penti-la :

I ka rèprézanté lisé an-nou “Raoul Georges Nicolo” é moun ki ka travay adan. Yo sèvi avè tout masonn-la, près 70 mè, pou maké tèks a-yo, alòs nou pé di penti-la long.

Koulè ki ka dominé sé bèj, mé tini onlo oranj é blan osi. Akwèdi sa ka rèprézanté sé batiman-la ki bèj. I toujou ka kenbé mé i ka pèd koulè, menmjan non a lenstitisyon ki péyé-y la “Région Guadeloupe” ka disparèt.

An lidé an-nou ...

Awtis-la té vlé fè moun a kawtyé-la sav dèyè masonn-la ni on bèl lékòl. Sé pou sonjé pas non a lisé-la sé “Raoul Georges Nicolo” é sé on gran enjénnyè Gwadeloupéyen. Sé gras a misyé-lasa nou pé gadé plizyè chenn an télé an-nou é sèvi avè on télékomann. Sé osi on senbòl a kréyasyon pou nou sonjé nou pé ay pli lwen.

Santiman a “Davina” é “Léna” :

“ Nou té choké lè nou dékouvè penti-la pas nou pa té sav i té la. Nou byen enmé-y pas i senp é bèl. Sa bèl sa nou ni RDP, sé on chans. Nou wousanti fyèté osi pas moun sonjé lisé-la.”

© Kréyòl RGN,

© Kréyòl RGN, ondèt penti menmjan si on dèt masonn a lisé-la ki vlé di “4 koulèrs grafik”

AGOUBA : Istad Rivyè-Dépè

Kat-lidantité :

© KréyòlRGN, on gadé si andéwò a istad-la
© Leballonrond, on gadé si istad-la dèpi syèl

Tit : “Nos champions”

Koté : Asi istad-la, on lari anfas a lizin “Bologne”

Awtis : Eva, Jammy, Jorgi, Le Chat.

Dat : Òktòb 2025

On ti jétézyé ...

Penti-lasa, ki la fè plis ki 150 mè, ka **gloriyé gran ispòwtif a réjyon anba Bastè**, dèpi Bouyant jous Kapèstè-Bélo, kivedi téritwa a kominoté “**Grand Sud Caraïbes**”. Tini onlo ispò a lonnè kontèl **jido avè Teddy RINER (Zabitan), kous avè Évelyne ELIEN (Bouyant), najé avè Max SAMSON (Tèdèho), jwé boul avè Laura GEORGES (Kapèstè-Bélo)** é plen dèt ankò.

An lidé an-nou ...

... sé pòtré-lasa la pou ba istad-la **on bèl figi**. Mé on bon biten kominoté-la fè. **Sa fondal nou konnèt** kawtyé-la men **mètamannyòk nou tini osi**. Sa ka pèwmèt-nou pa obliyé kimoun nou yé.

© KréyòlRGN, mak anlè masonn a istad-la.

© KréyòlRGN, iskilti a lyannaj é sal pou plen ispò Didier DINART

© KréyòlRGN, lizin Bologne ka véyé si lari a istad-la

Mèsi, Onpil mèsi !

Nou ka nòz èspéré zòt pasé on bon driv avè-nou é nou ka di-zòt **mèsi pou gadé é lèkti a-zòt !**

Nou ka voyé on woulo bravo pou **Misyé GALVANI**, pwovizè a lisé-la, **sèkrètèz a-y Man AUGUSTY** é **moun a dirèksyon-la** ki ban-nou chans a-y gadé pli lwen alantou an nou.
Nou pa ka obliyé **Man DUCHANGE é Misyé ROGERS**, dé CPE a lisé-la pou soutyen-yo ka ba pwofésèz an-nou.

Nou ka di zélèv **Kréyòl “Réache” é Man ABELLI**, **pwofésèz a-yo** mèsi pou bokantaj-la. Nou té kontan wousouvchè-yo.

Nou pa ka obliyé **4KG** pas sé piplis travay a-yo nou vwè. Yo ka **mèt douvan bèlté é listwa a tiritwa-la**.

On dènyé mèsi pou **pwofésèz an-nou Man NELHOMME** ki mèt pwojé-la doubout é **fanmi an-nou** ki ban-nou fòs-la pou nou a-y maché é vwè sé bèl penti-lasa.

*Sonjé
Kréyòl
sé sa nou ye !*

♡X♡X
Bèl bo !